

Valsts policija

SABIEDRISKO ATTIECĪBU NODAĻA

Čiekurkalna 1. līnija 1, k – 4, Rīga, LV – 1026, tālr. 67075088, fakss 67075053, e-pasts san@vp.gov.lv

Valsts policijas priekšnieks Ints Ķuzis: “Šis ir vēsturisks notikums, skatoties no mūsdienu prizmas – pirmo reizi vienkopus ir apkopoti tik absolūti unikāli, iepriekš neredzēti materiāli par Valsts policijas dzimšanu un tās likteni līdz padomju okupācijai. Šīs izstādes veidošanā ir ieguldīts mērķtiecīgs darbs, mūsu vēsturniekam apmēram pusotra gada garumā neatlaidīgi meklējot un apkopojot vienuviet dažādas Valsts policijas pirmsākumu vēstures liecības – oriģinālus dokumentus, formas tērpus un citus rekvizītus. Izstāde būs saistoša ikvienam interesentam, bet jo īpaši policistiem. Tas ir fundamentāls pamats ar kuru tiekties uz mūsu mērķi – izveidot Valsts policijas muzeju.”

“Modernā valsts iekārtā gandrīz nav tādas dzīves nozares, kurā policijai nebūtu jāiemet sava acs, vai jāpieliek sava roka, gan kā aizturētājam, aizkavētājam, vajātājam, gan kā sekmētājam un palīgam. Prasības, kādas uzstāda dienests tam vīram, kas jums mājās pienes vai nu patīkamu vai nepatīkamu paziņojumu, jeb kuru jūs redziet stāvam uz ielas stūra, šodien ir tik augstas, ka to pat grūti iedomāties. [...] mūsdienu policists ir ierēdnis, no kura prasa ne tikai plašas zināšanas daudzās un dažādās dzīves nozarēs, bet tam jābūt arī cilvēkam ar labi attīstītu intelektu, lai tas varētu orientēties visos gadījumos un sniegt savu palīdzīgo roku tur, kur tā vajadzīga”, tā 1939. gada 30. jūnijā radiofonā sacījis policijas inspektors J.Ķīselis. Un jāpiekrīt arī tagad – policija joprojām ir tā, kura ikdienas ar lielu atbildību rūpējas par mieru, kārtību un sabiedrisko drošību un kārtību.

Tomēr jāteic, ka šīs simtgades laikā policija Latvijā metusi kūleņus un mainījusies. Priekšmeti, fotogrāfijas un dokumenti ir šo pārmaiņu liecinieki, tieši tādēļ izstādē būs aplūkojami vairāk kā 250 fotogrāfiju un dokumentu – rīkojumu, pavēļu un citu dokumentu kopiju, kas atspoguļo gan dažādo policijas vienību izveidi un darbību Latvijā starp diviem pasaules kariem, gan arī atsevišķas policijas darbības jomas, kā, piemēram, policijas starptautisko sadarbību.

Policijas vēsture aizsākās 1918. gada 5. decembrī, kad Latvijas Tautas padome pieņēma pagaidu noteikumus par iekšējās apsardzības organizēšanu, kas kļuva par policijas izveides tiesisko pamatu. Faktiskais policijas izveides process noslēdzās līdz ar kara darbības izbeigšanos 1920. gada pavasarī.

Daudzskaitlīgākā Latvijas Republikas policijas struktūra bija Kārtības policija ar vienībām visos Latvijas apriņķos, kā arī Liepājas, Daugavpils un Rīgas prefektūrām. 1919. gada vasarā pie Rīgas prefektūras sāka darboties policijas skola, kas ar 1927. gadu pārgāja Iekšlietu

ministrijas tiešā pārziņā. Policijas skola sagatavoja darbiniekus visām policijas vienībām.

1919. gada jūnijā sāka veidoties Dzelzceļu policija, kas uzturēja kārtību un sabiedrisko drošību dzelzceļa teritorijā. Līdztekus veidojās arī Kriminālās un Politiskās policijas pārvaldes. Atbilstoši likumam par Centrālo kriminālpoliciju, abas pārvaldes bija iekļautas vienā Iekšlietu ministrijas departamentā un to kompetences noteica iekšlietu ministrs.

Latvijas Republikas policiju likvidēja 1940. gadā, pēc Latvijas Republikas okupācijas un iekļaušanas PSRS. 1940. un 1941. gadā bija represēti pāri par 600 Latvijas Republikas policijas darbinieku. Vajāšanām tika pakļauti arī viņu ģimenes locekļi. 1941. gada 14. jūnijā tika arestēti un izsūtīti vairāk nekā 300 Latvijas Republikas policistu.

Informāciju sagatavoja:

Simona Grāvīte
Valsts policijas
Sabiedrisko attiecību nodaļas
vecākā speciāliste